

органи державної влади зобов'язані діяти на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 року. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Копча В. В. Основні принципи верховенства України. Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 3-4 травня 2019 р. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2019. С.28-35.
3. Самбор М. А. Сутність принципу «верховенства права» у сучасних умовах цивілізаційного розвитку. *Юридична наука*. 2012. № 5. С. 17-28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/jnn_2012_5_2 (дата звернення - 06.06.2022).

Губаренко К. О., здобувачка вищої освіти I курсу, група КЮ-212
Науковий керівник – **Нітченко А. Г.**, к.і.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОСОБИСТОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ

Питання прав і свобод громадян є головною частиною проблеми про реальний статус особи в суспільстві та державі. Цей статус визначають не лише правові норми, але й інші соціальні норми та має назву соціальний статус людини. Таким чином, правовий статус особистості є частиною соціального статусу особи і стосується тільки її відносин з країною.

Правовий статус особи – це система прав, свобод та обов'язків, закріплених і гарантованих нормативно-правовими актами держави, відповідно до якої особа виступає суб'єктом права (тобто людина, яка має правосуб'єктність) для координації своєї поведінки в суспільстві та державі. Юридичне оформлення реального становища індивіда здійснюється за допомогою різноманітних методів та шляхами, з використанням різних специфічних засобів. Все розпочинається з того, що особа визнається суб'єктом чинного в суспільстві права і наділяється при цьому правоздатністю, після чого вона може вступати у відповідні правовідносини.

Залежно від обсягу прав, свобод і обов'язків розрізняють такі види правового статусу особистості:

- 1) Загальний, або конституційний, статус людини та громадянина;
- 2) Спеціальний, або родовий, статус окремих категорій громадян;
- 3) Індивідуальний статус, що зображає стать, вік, сімейний стан тощо [1].

Загальний (конституційний) статус – це статус особи як громадянина держави та члена суспільства. Він визначається Конституцією та нормативно-правовими актами держави, й не залежить від життєвих обставин, таких як сімейний стан, посада, статі, тощо. Цей статус неподільний і однаковий для всіх громадян та характеризується відносною статичністю, узагальненістю. Зміст статусу – це зазвичай права та обов'язки, які закріплені та гарантовані Конституцією країни. До них не входять численні суб'єктивні права та обов'язки, які постійно виникають внаслідок таких факторів як, трудова діяльність людей та характеру правовідносин. Загальний правовий статус є головним, базовим та центральним статусом для усіх інших.

Спеціальний (родовий) статус зображає особливості становища окремих категорій громадян (наприклад, студентів, військовослужбовців, пенсіонерів, викладачів ВНЗ, викладачів, фермерів, фермерів, робітників, ветеранів тощо). Згідно цього статусу громадяни, які належать до цих груп населення можуть користуватися допоміжними правами та обов'язками, передбаченими законодавством держави, на території якої проживають.

Індивідуальний статус – статус особи як індивідуума, який становить особисті права і обов'язки в їх конкретних, природних і набутих здібностях і своєрідних особливостях (стать, вік, родинний стан, стан здоров'я, релігійні переконання тощо). Цей статус

відрізняється своєю рухливістю: змінюється відповідно до тих змін та обставин, що відбуваються в житті людини [2].

Таким чином, правовий статус особистості включає загальний, спеціальний та індивідуальний статус. Взаємовідношення цих статусів залежить від конкретних ситуацій, що відбулися або відбуваються в певний етап життя людини. Загальний правовий статус для всіх громадян єдиний, спеціальних статусів (родових, групових) багато, індивідуальних існує стільки, скільки осіб перебуває на території держави [3].

Також існує такий статус як міжнародно-правовий статус особи, який включає права, свободи, обов'язки та гарантії, які розроблено міжнародним товариством і закріплені в міжнародно-правових документах. Його захист передбачається як внутрішнім законодавством за допомогою використання конституційно-правових норм та інших норм галузей права, включаючи й норми міжнародного права, що закладені в національному законодавстві у вигляді норм звичайних законів, так і міжнародним правом, виходячи з міжнародно-правових зобов'язань держави, що узяті в рамках підписаних міжнародних багатосторонніх договорів та угод і міжнародними судовими органами, внаслідок вичерпання фізичними особами всіх доступних внутрішньодержавних засобів правового захисту.

Крім того, існують види правових статусів особи за суб'єктами:

- статус громадян, іноземців, осіб без громадянства, осіб з подвійним громадянством, біженців, українських громадян, що перебувають за кордоном;
- статус службових і посадових осіб (депутата, міністра, судді, прокурора, голови обласної державної адміністрації та ін.
- статус осіб, які працюють в екстремальних умовах на оборонних об'єктах, секретних виробництвах) та ін.

Отже, можна зробити висновок, що правовий статус особи є складною, всеохопною правовою категорією, яка складається з системи прав, свобод та обов'язків, а також елементів, що мають значення для його видової характеристики, таких як правоздатність і гарантії реалізації прав, свобод і обов'язків. Правовий статус особистості прямо чи опосередковано орієнтований на людину, відповідну категорію людей та реальні зміни, що відбуваються в житті тієї чи іншої особистості.

Список використаних джерел

1. Полховська І. К. Поняття та принципи конституційно-правового статусу особи в Україні. Право і суспільство. 2012. №4. С.19-23. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/4_2012/05.pdf (дата звернення 25.11.2021)
2. Скакун О.Ф Теорія держави і права: Підручник.. Харків, Вид-во «Консум», 2001. 656с. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-1693.html> (дата звернення 25.11.2021)
3. Шульга, А. М. Правовий статус особистості, його види. Право і безпека. 2012. № 2 (44). С. 19-22. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5764> (дата звернення 25.11.2021)

Дрозд В. І., здобувач вищої освіти 1 курсу, група КЮ-212

Науковий керівник – **Нітченко А. Г.**, к.і.н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ВИДИ ВИБОРЧИХ СИСТЕМ

Вибори належать до одного з найстаріших інститутів людства і найважливіших інструментів демократії. Однією з особливостей сучасних демократичних режимів є чесна участь громадян у виборах, та можливість управляти державою через представників, які, найчастіше, отримують свої мандати саме на виборах. Отже, вибір виборчої системи є фундаментальним для країн світу.

Актуальність теми обумовлена важливістю розуміння сутності різновидів виборчих систем.

Мета тез доповіді – охарактеризувати найпопулярніші види виборчих систем та визначити їх різновиди.